

LATVIJAS REPUBLIKAS
FINANŠU MINISTRIJA

**Ministru kabineta un Latvijas Pašvaldību
savienības vienošanās un domstarpību
protokola projekts**

2015.gada 28.septembris

Makroekonomiskās attīstības prognozes (Jūnijs, 2015)

	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018
					prognoze			
Iekšzemes kopprodukts (IKP), milj. eiro	20 297.4	22 043.0	23 221.9	24 059.7	24 841.6	26 126.5	27 750.2	29 476.7
pieaugums faktiskajās cenās, %	11.7	8.6	5.3	3.6	3.2	5.2	6.2	6.2
pieaugums salīdzināmās cenās, %	5.0	4.8	4.2	2.4	2.1	3.0	3.6	3.6
IKP deflators (gads pret gadu), %	6.4	3.6	1.1	1.2	1.1	2.1	2.5	2.5
PCI (gads pret gadu), %	4.4	2.3	0.0	0.6	0.8	2.0	2.5	2.5
Tautsaimniecībā nodarbināto mēn. vid. bruto darba samaksa, eiro	660.3	684.8	716.2	765.2	807.2	847.6	894.2	943.4
pieaugums faktiskajās cenās, %	4.4	3.7	4.6	6.8	5.5	5.0	5.5	5.5
pieaugums salīdzināmās cenās, %	0.0	1.4	4.6	6.2	4.7	2.9	3.0	2.9
Nodarbinātība, tūkst.	861.6	875.6	893.9	884.6	885.9	887.6	891.2	894.8
pieaugums, %	1.3	1.6	2.1	-1.0	0.1	0.2	0.4	0.4
Bezdarba līmenis, %	16.2	15.0	11.9	10.8	9.7	9.1	8.5	8.3

Makroekonomiskā scenārija riski

Ekonomiskās attīstības pozitīvie un negatīvie riski

« + »	« - »
Straujāka nekā prognozēts ekonomiskā izaugsme eirozonā	Ģeopolitiskās situācijas turpmāka pasliktināšanās saistībā ar konfliktu Ukrainā un jaunu sankciju ieviešana no Krievijas puses
ECB īstenotie monetārās stimulēšanas pasākumi pozitīvi ietekmē eirozonas ekonomikas izaugsmi	Ekonomiskās situācijas pasliktināšanās Krievijā un rubļa kursa svārstību negatīvā ietekme uz Latvijas eksportu
Eiropas Komisijas 315 miljardu eiro investīciju plāna veiksmīga ieviešana	Produktivitātes pieaugumam ilgstoši neatbilstošs algu kāpums un tā ietekme uz Latvijas ekonomikas konkurētspēju
Izmaiņas kreditēšanas tendencēs ar pozitīvu ietekmi uz patēriņa un investīciju attīstību	Zems kreditēšanas un investīciju līmenis
Zemo naftas cenu pozitīvā ietekme	Jauni satricinājumi globālajos finanšu tirgos un globālās ekonomiskās izaugsmes palēnināšanās, tajā skaitā Grieķijas valsts parāda jautājumā

Galvenie izaicinājumi, veidojot 2016.gada budžetu

Negatīva fiskālā telpa – 96,8 milj. euro

Kompensējošo pasākumu apzināšana, lai aizpildītu fiskālo iztrūkumu budžetā, izvērtējot vairākus iespējamus izdevumu samazinājuma un ieņēmumu daļas palielinājuma variantus.

Finansējuma nodrošināšana iekšējai un ārējai drošībai

Latvijas Stabilitātes programmā kā prioritārās jomas noteiktas, veselības, izglītības, iekšējās un ārējās drošības joma un kā viens no Latvijas fiskālās politikas specifiskiem mērķiem 2015. – 2018.gadam noteikts - nodrošināt ģeopolitiskajiem riskiem adekvātu valsts aizsardzības kapacitāti.

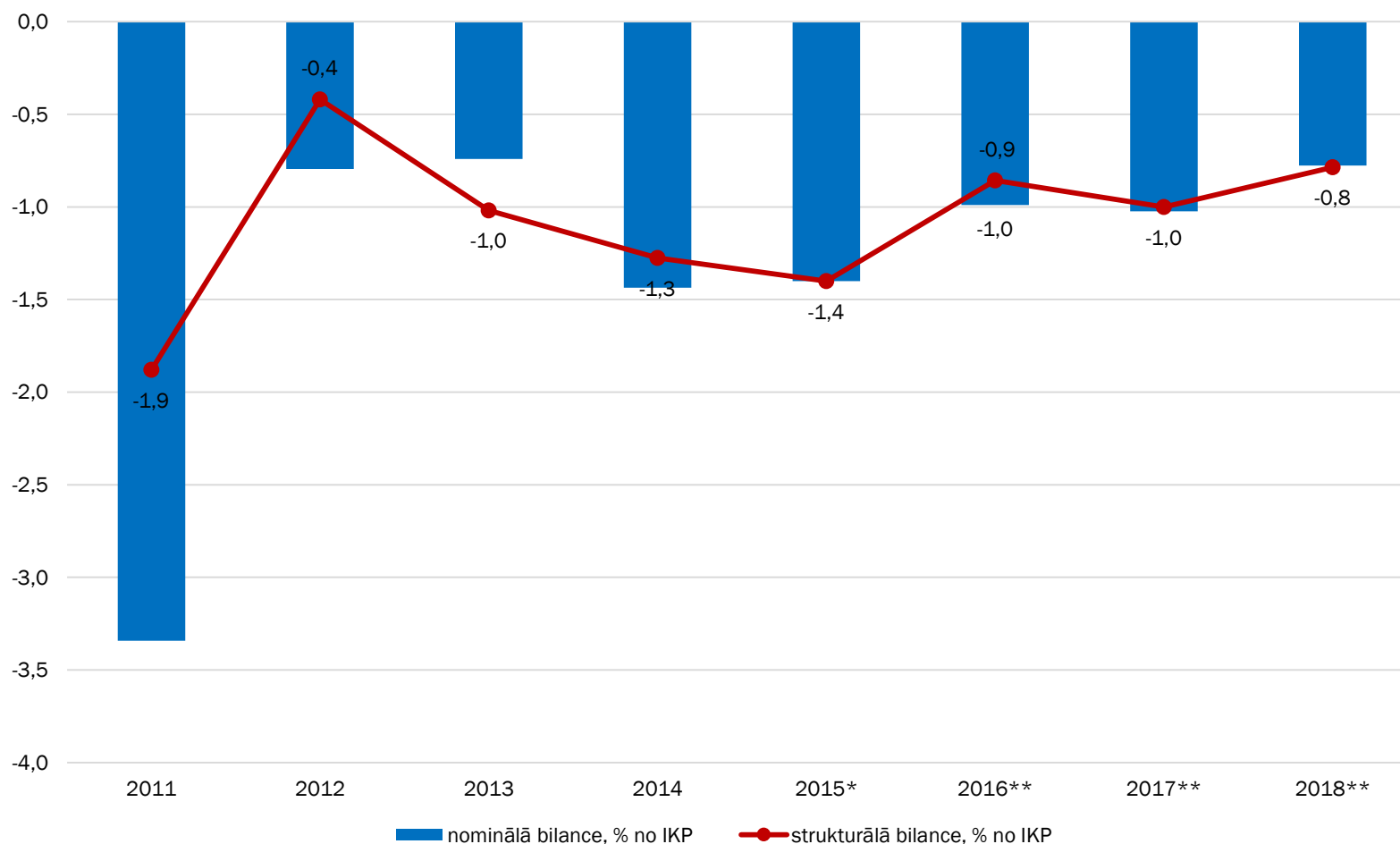
Ienākumu nevienlīdzības mazināšana

Mērķis tuvināties ES vidējiem nevienlīdzības rādītājiem (nodokļu plaša 36,6; Džini koeficients (2013) 30,5) (LV nodokļu plaša - 43,1, Džini koeficients (2013) 35,2).

Likumprojekts «Par vidēja termiņa budžeta ietvaru 2016., 2017. un 2018.gadam»

Vispārējās valdības budžeta balance un strukturālā balance

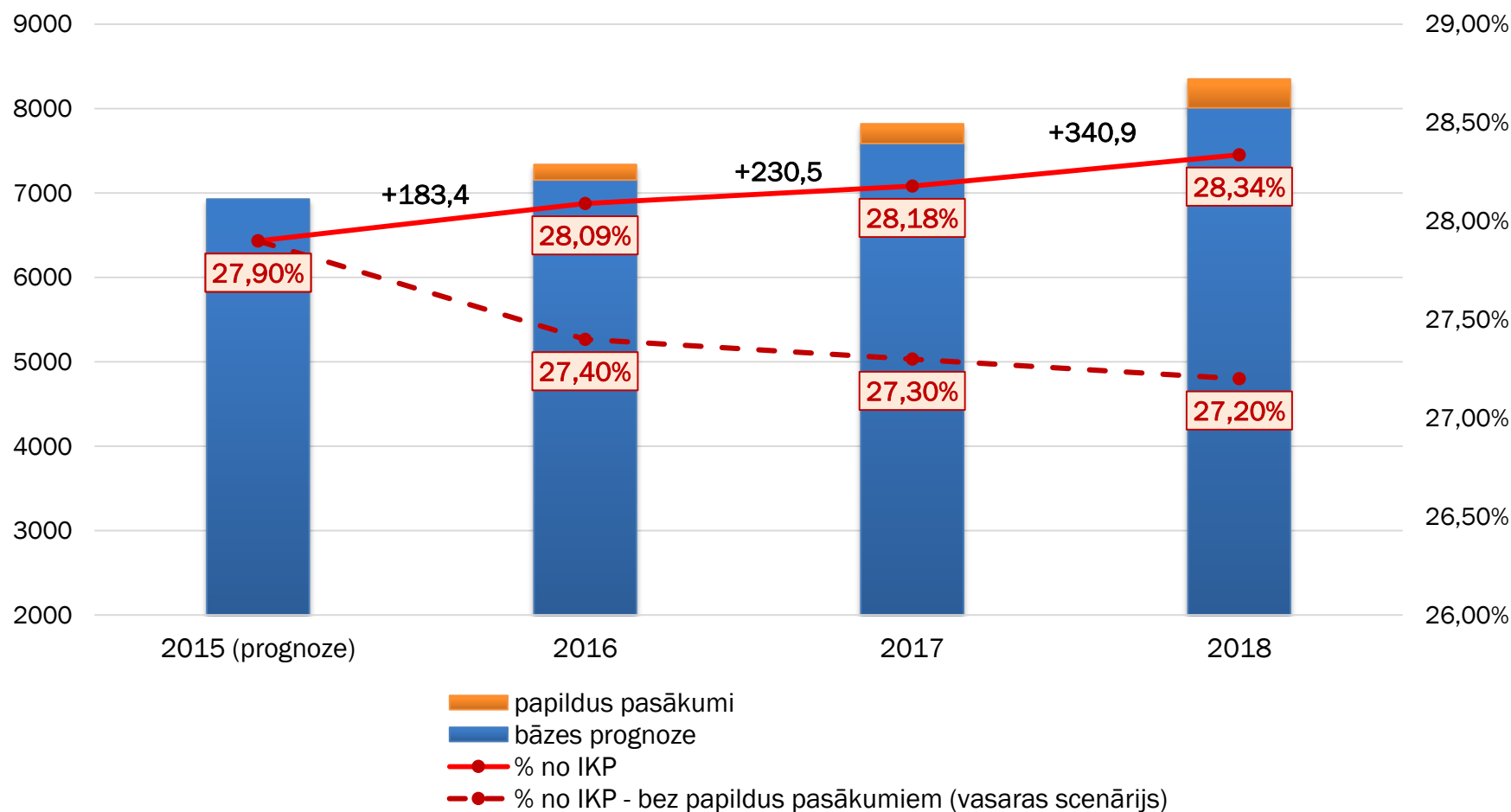
* Finanšu ministrijas novērtējums

**strukturālās bilances mērķi

Kopbudžeta nodokļu* ieņēmumu prognozes 2016.-2018.gadam

milj. euro

*neskaitot iemaksas otrajā pensiju līmenī (iemaksas 2.pensiju līmenī no 2016.gada 6%)

Kompensējošie pasākumi negatīvās fiskālās telpas aizpildīšanai

- Veikti ieņēmumu puses pasākumi:
 - netiešo nodokļu jomā (akcīzes nodoklis, uzņēmumu vieglo transportlīdzekļu nodoklis un citi),
 - ienākumu nevienlīdzības mazināšanā (solidaritātes nodoklis, minimālā alga, nepaliekamais minimums, iedzīvotāju ienākuma nodoklis),
 - pārējie (valsts kapitālsabiedrību dividendes, kases aparātu, hibrīda kases aparātu, kases sistēmu, specializēto ierīču un iekārtu tehniskās prasību pilnveidošana un citi).
- Veikti izdevumu puses pasākumi:

valsts budžeta
2016.gada bāzes
izdevumu pārskatīšana
(3% izdevumu
samazinājums)

Investīciju projektu
īstenošanas termiņu
pārskatīšana

Neatliekamo pasākumu
īstenošanas
finansēšana

Ministru kabineta un Latvijas Pašvaldību savienības vienošanās un domstarpību protokola projekts

MK un LPS vienošanās un domstarpības 2016.gadā un vidējā termiņā (2016.-2018.gadam)

Panākta vienošanās par:

- nodokļu ieņēmumiem 2016.gadā;
- valsts budžeta transfertiem pašvaldībām 2016.gadā, kā arī vidējā termiņā attiecībā uz finansējumu profesionālām izglītības programmām;
- aizņēmumiem, galvojumiem, ilgtermiņa saistībām 2016.gadā;
- pašvaldību finanšu izlīdzināšanu 2016.gadā;
- vairākiem nozaru jautājumiem:
 - izglītības iestāžu optimizāciju (IZM);
 - darba grupu Kultūrizglītības padomes ietvaros (KM);
 - iespēju pašvaldībām iesaistīties visu veidu kooperācijā (ZM);
 - līdzekļu piešķiršanu Āfrikas cūku mēra apkarošanai (ZM);
 - grozījumiem Valsts un pašvaldību institūciju amatpersonu un darbinieku atlīdzības likumā (FM);
 - grozījumiem likumā „Par sociālo drošību” (LM).

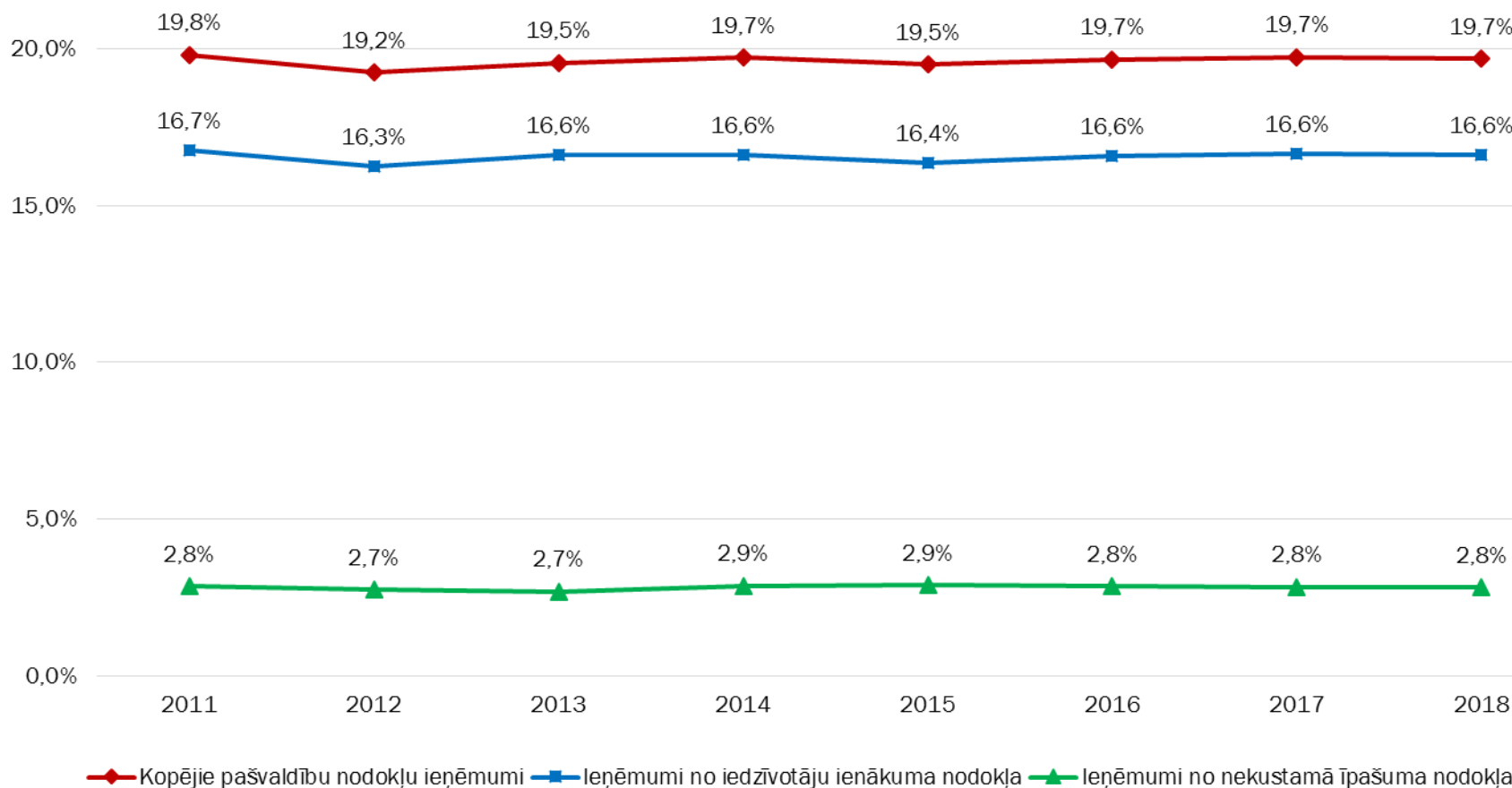
Pašvaldību budžeta nodokļu faktiskie ieņēmumi 2014.gadā un prognozes 2015. – 2018. gadam

Pašvaldībām nodrošināti stabili budžeta ieņēmumi vidējā termiņā

Pašvaldību nodokļu ieņēmumu daļa no kopbudžeta nodokļu* ieņēmumiem

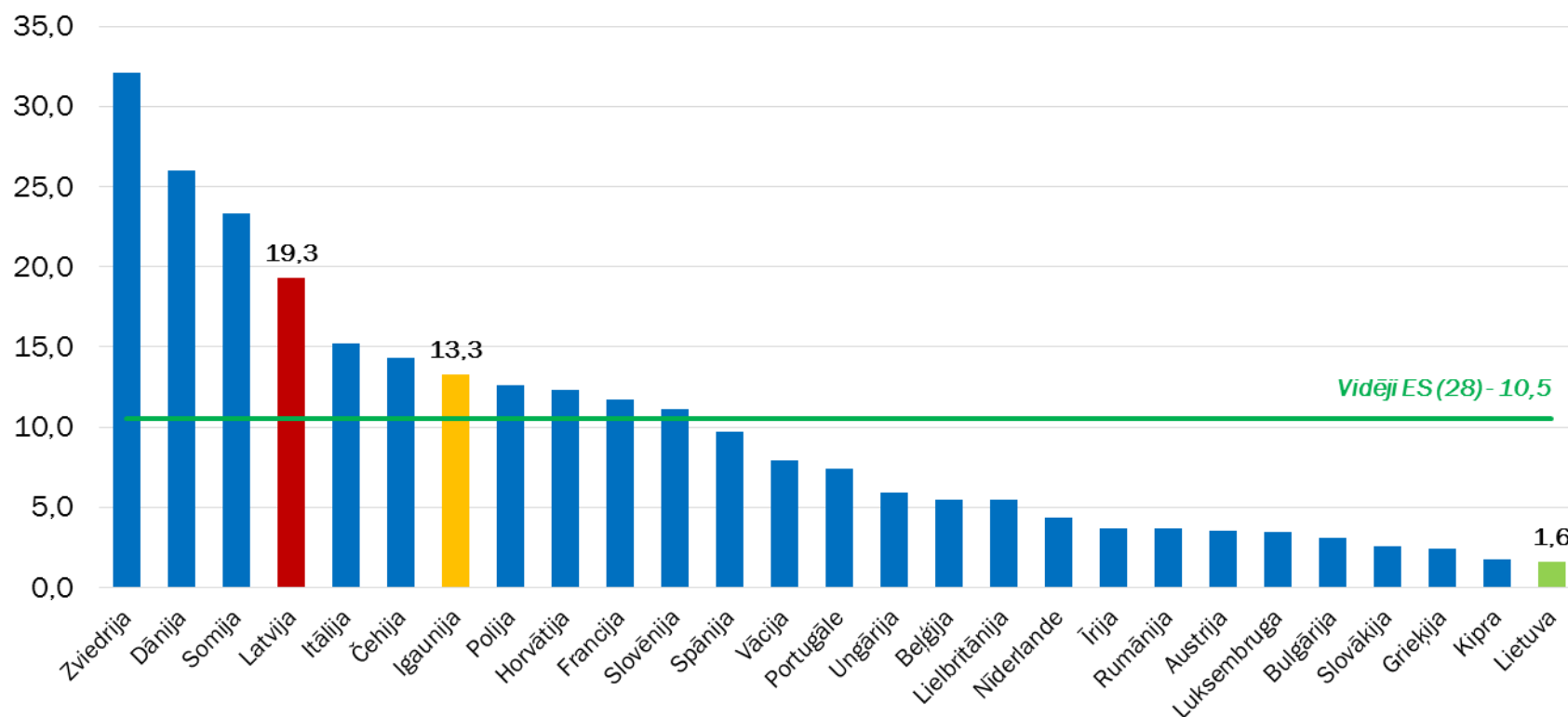
*neskaitot iemaksas valsts fondēto pensiju shēmā

**prognoze pēc MK 31.08.2015

Saskaņā ar Eurostat datiem 2013.gadā Latvijā pašvaldību konsolidētā budžeta nodokļu ieņēmumu īpatsvars konsolidētā kopbudžeta nodokļu ieņēmumos pārsniedz vidējo Eiropas Savienības valstu līmeni

Pašvaldību konsolidētā budžeta nodokļu ieņēmumu īpatsvars konsolidētā kopbudžeta nodokļu ieņēmumos (2013.gads), %

2016.gadā sakārtota pašvaldību finanšu izlīdzināšanas (PFI) sistēma – aprēķini tiks veikti atbilstoši jaunajam PFI likumam

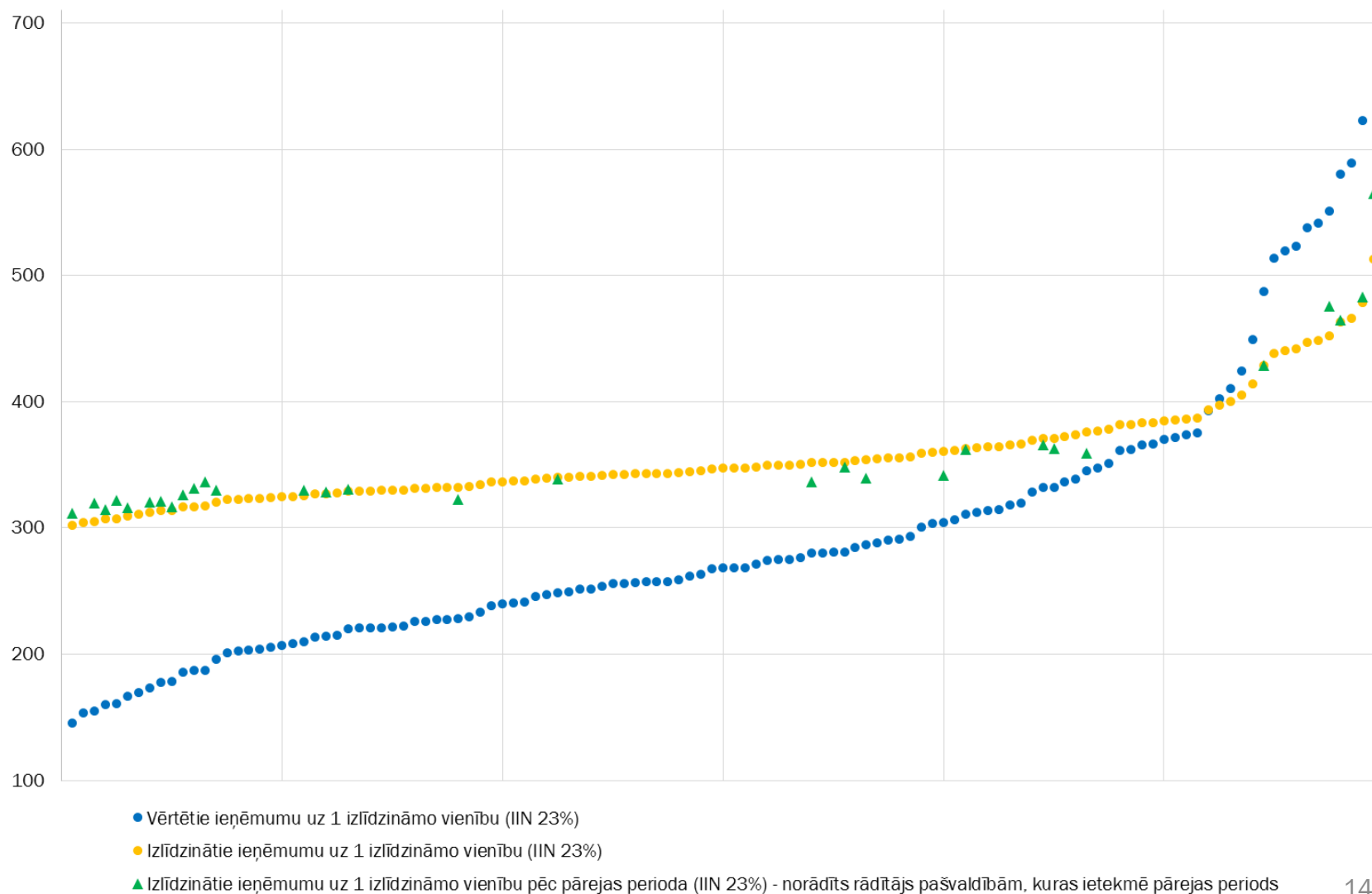
- Jaunais PFI modelis paredz, ka PFI aprēķins tiek veikts ar vienkāršu formulu, kurā visi rādītāji ir publiski pieejami, attiecīgi ikviena pašvaldība var aprēķināt potenciālos PFI rezultātus, tādējādi prognozēt savus ieņēmumus.
- Visas pašvaldības tiek novērtētas vienādi, netiek vairs aprēķināta finanšu nepieciešamība, attiecīgi netiek pielietots tās ekonomiski nepamatotais sadalījums pašvaldību grupās.
- Pašvaldības ieņēmumi pēc PFI ir atkarīgi no tās ieņēmumiem pirms PFI, jo saskaņā ar jauno PFI modeli pašvaldība ar viszemākajiem ieņēmumiem uz izlīdzināmo vienību pirms PFI būs ar viszemākajiem ieņēmumiem arī pēc PFI un otrādi – turīgākā pašvaldība pirms PFI saglabāsies kā turīgākā arī pēc PFI.
- Pašvaldības tiks motivētas domāt, kāds ir to ieņēmumu līmenis pirms PFI, jo tas vistiešākā mērā ietekmē arī pašvaldību pieejamos resursu pēc PFI.

Jaunās PFI ieviešanas gadā tiek nodrošināts, ka nevienai pašvaldībai izlīdzinātie ieņēmumi salīdzinot ar iepriekšējo gadu nesamazinās (tiek paredzēts pārejas periods).

Saskaņā ar jauno PFI likumu – plānotie vērtētie un izlīdzinātie ieņēmumi uz 1 izlīdzināmo vienību 2016.gadā

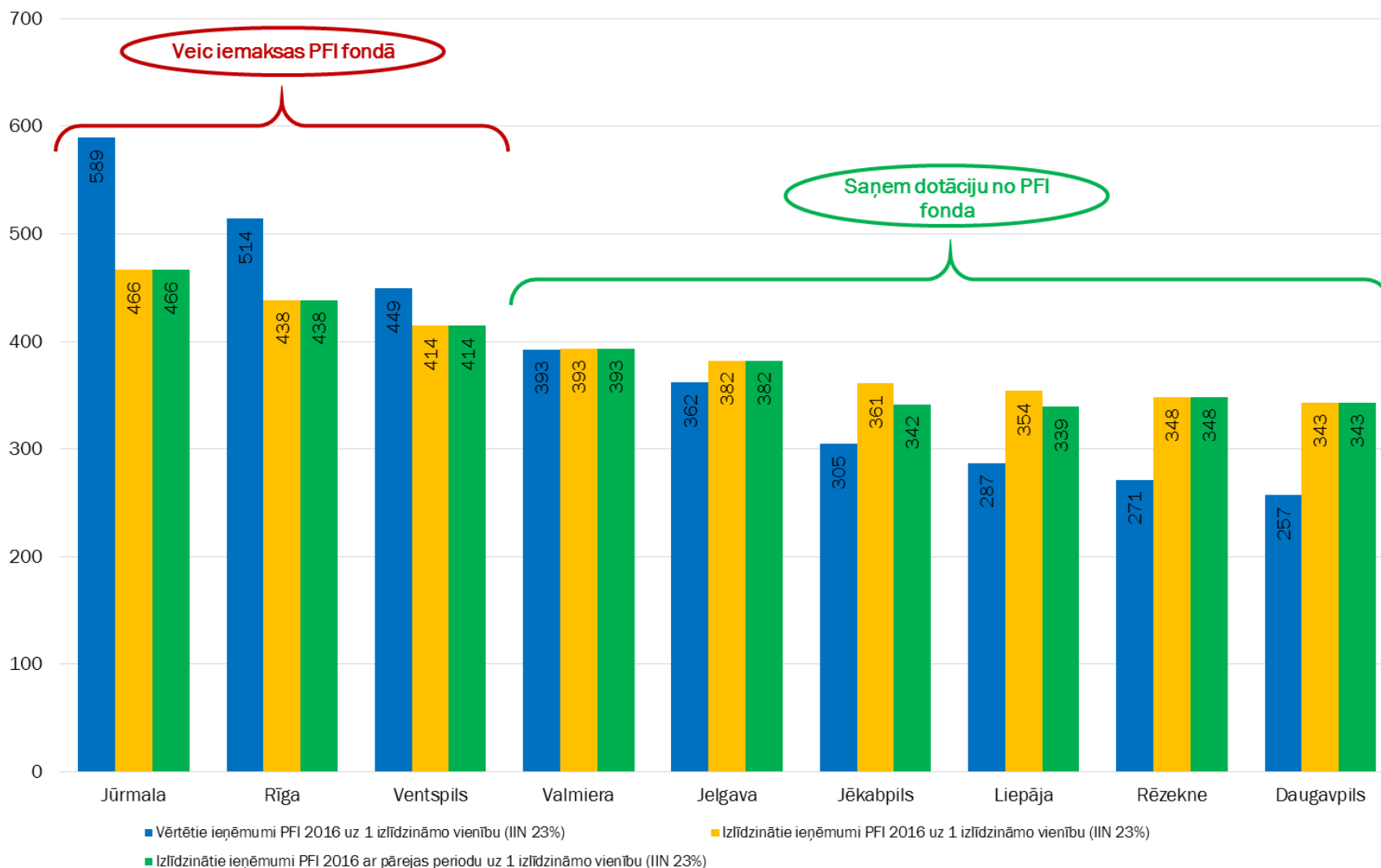
euro

Jaunā PFI sistēma nodrošina, ka visām pašvaldībām 2016.gadā būs izlīdzināto ieņēmumu pieaugums

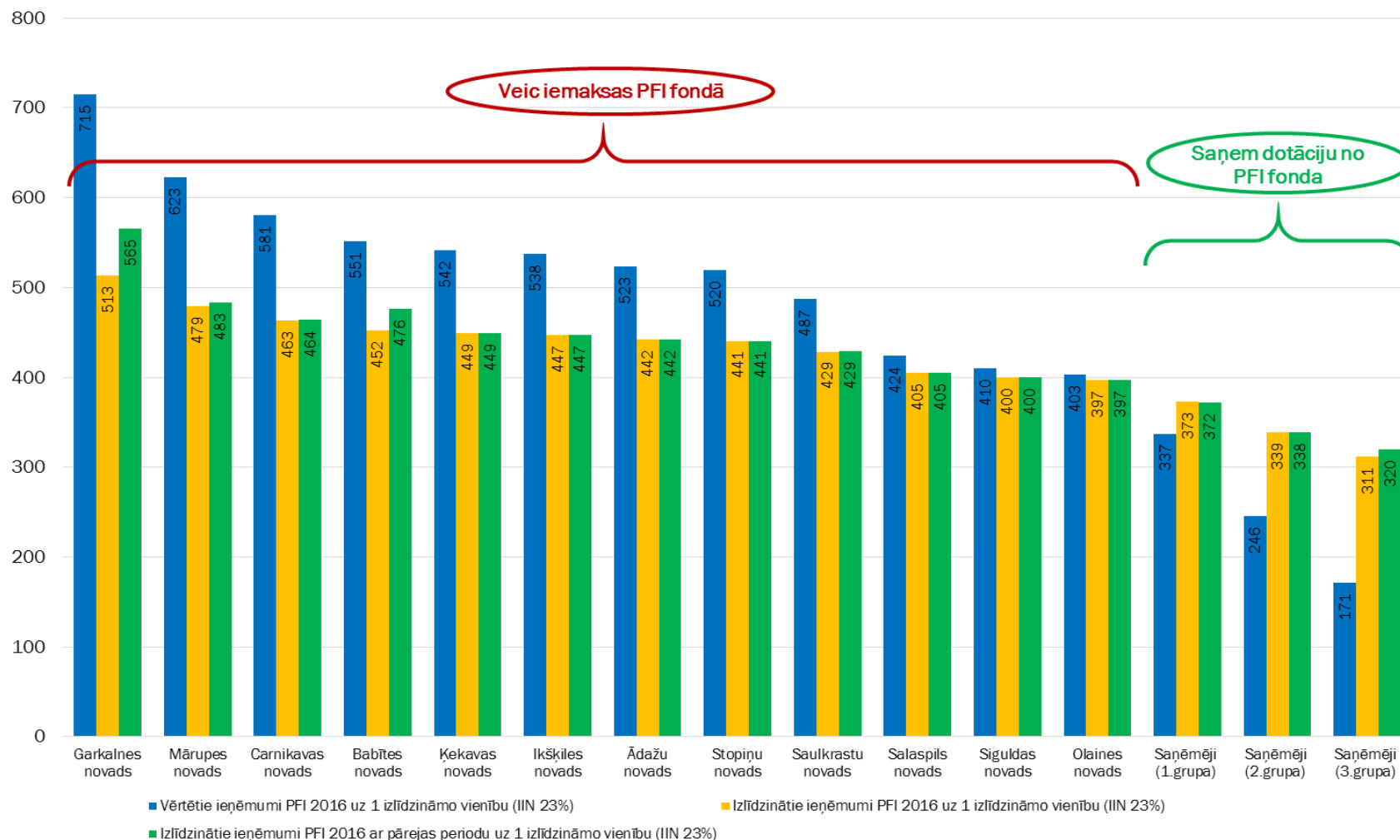
Vērtētie un izlīdzinātie ieņēmumi uz 1 izlīdzināmo vienību republikas pilsētās, euro

Jaunā PFI sistēma nodrošina, ka visām pašvaldībām 2016.gadā būs izlīdzināto ieņēmumu pieaugums

Vērtētie un izlīdzinātie ieņēmumi uz 1 izlīdzināmo vienību novados, euro

- 1.grupa – vērtētie ieņēmumi uz 1 izlīdzināmo vienību zem lielāki par 300 euro, bet nepārsniedz 372 euro (IIN 23%)
2.grupa – vērtētie ieņēmumi uz 1 izlīdzināmo vienību zem lielāki par 200 euro, bet nepārsniedz 300 euro (IIN 23%)
3.grupa – vērtētie ieņēmumi uz 1 izlīdzināmo vienību mazāki par 200 euro (IIN 23%)

Pašvaldību aizņēmumi, galvojumi, ilgtermiņa saistības 2016.gadam (1)

MK un LPS vienojas:

1. Saglabāt noteiktos aizņēmumu mērķus:

- ES un pārējo ārvalstu finanšu palīdzības līdzfinansēti projekti
- Pašvaldību finanšu stabilizācija
- Izglītības iestāžu investīciju projekti
- Sociālo programmu investīciju projekti
- Investīcijas ārkārtas (avārijas) seku nekavējošai novēršanai
- Katlu māju energoefektivitātes uzlabošana (līdz 3MW)
- Valsts nozīmes sporta infrastruktūras attīstības projekti ar valsts budžeta līdzfinansējumu
- Investīciju veikšana valsts nozīmes arhitektūras pieminekļos
- Pirmpirkuma tiesību izmantošana
- Nekustamā īpašuma, kas atrodas citas pašvaldības teritorijā, iegāde
- Ceļu, ielu un tiltu investīciju projekti
- Pašvaldību prioritārie investīciju projekti
- Kurināmā iegāde
- Transporta iegāde

2. Saglabāt noteiktos galvojuma mērķus:

- ES un pārējās ārvalstu finanšu palīdzības līdzfinansēti projekti
- Kurināmā iegāde
- Investīcijas ārkārtas (avārijas) situācijas neatliekamai novēršanai
- Investīciju projekti, kas saistīti ar komunālo pakalpojumu nodrošināšanu

Pašvaldību aizņēmumi, galvojumi, ilgtermiņa saistības 2016.gadam (2)

MK un LPS vienojas:

1. **Paplašināt aizņēmumu mērķus ar jaunu mērķi** - valsts nozīmes aizsradzības infrastruktūras attīstības projekti ar valsts budžeta līdzfinansējumu.
2. **Paplašināt ceļu un to kompleksa investīciju projektu aizņēmuma mērķi**, nosakot, ka var saņemt aizņēmumu arī ar šo projektu saistītai siltumtrašu, ūdensvada un kanalizācijas tīklu renovācijai un izbūvei. Pašvaldības faktiskais budžeta ieguldījums (līdzfinansējums) šajos projektos nav mazāks par 25% no kopējām izmaksām.
3. **Palielināt aizņēmumu summu pašvaldību noteikto prioritāro investīciju projektu īstenošanai līdz 400 tūkst. euro 89 novadu pašvaldībām** (*kuras nav reģionālās nozīmes attīstības centra pašvaldības*).
4. **Paplašināt galvojuma mērķus ar jaunu mērķi** - investīciju projektiem, kas saistīti ar pašvaldību funkciju veikšanai nepieciešamā dzīvojamā fonda nodrošināšanu.
5. **Paplašināt izņēmuma gadījumus, kādos pašvaldībām ir tiesības uzņemties ilgtermiņa saistības:**
 - ✓ līdz 5 gadiem (*2015.gadā līdz 3 gadiem*) pašvaldību autonomo funkciju veikšanai nepieciešamajiem pakalpojumiem, datortehnikas, sakaru un citas biroja tehnikas iegādei.
 - ✓ pakalpojumiem ilgstošas sociālās aprūpes un sociālās rehabilitācijas pakalpojumu nodrošināšanai.

Pašvaldībām pieejamie aizņēmumu resursi attīstībai 2016.-2018.gadam (nav panākta vienošanās)

milj. euro

	2015 (sākotnējais plāns)	2015 (precizētais plāns)	2016	2017	2018
Kopējais aizņēmumu limits:	185	226	192	192	191
Kopējais pašvaldību aizņēmumu pieļaujamais palielinājums	118	118	118	118	118
Pašvaldību aizņēmumu atmaksas*	67	108	74	74	73

MK viedoklis: Katru gadu, sagatavojot gadskārtējā valsts budžeta likuma projektu, sadarbībā ar LPS izvērtēt iespējamo kopējo aizņēmumu limitu un noteikt optimālākos nosacījumus pašvaldību aizņēmumu saņemšanai, nepārsniedzot vidējā termiņā noteikto pašvaldību kopējo aizņēmumu pieļaujamo palielinājumu.

LPS viedoklis: 2017.gadā un 2018.gadā pašvaldību aizņēmumu kopējais palielinājums ik gadu pieaug vismaz par 10% (2018.gadā minimālais palielinājums būtu 143 milj. euro) un atcelt ierobežojumus pašvaldībām aizņēmumu saņemšanai.

**2016.-2018.gada plāns atbilstoši aizņēmumu grafikiem, kuros nav iekļautas pirmstermiņa aizņēmumu atmaksas saistība ar ES līdzfinansēto projektu realizāciju. Pašvaldību aizņēmumu atmaksas katru mēnesi tiek precizētas atbilstoši faktiskajai situācijai.*

MK un LPS vienošanās un domstarpības 2016.gadā un vidējā termiņā (2016.-2018.gadam)

Jautājumi, par kuriem vienošanās nav panākta:

- pašvaldību budžetu ieņēmumi vidējā termiņā;
- pašvaldību aizņēmumi vidējā termiņā;
- valsts budžeta transferti pašvaldībām vidējā termiņā;
- vairāki nozaru jautājumi:
 - ūdensapgādes un kanalizācijas pievadu izbūve un ūdenssaimniecības attīstība aglomerācijās ar CE<2000 (VARAM);
 - Valsts autoceļu sakātošanas programma (SM);
 - finansējums pašvaldībām dzīvokļu būvniecībai (EM);
 - piekrastes un publisko ūdeņu apsaimniekošana (VARAM);
 - likuma “Par zemes privatizāciju lauku apvidos” regulējums (ZM).

Papildu informācija

Ministru kabineta 2015.gada 22.septembra sēdē:

- tika izskatīts jautājums par likumprojektu «Grozījumi likumā «Par nekustamā īpašuma nodokli»», kas paredzēja Ministru kabineta 2015.gada 11.augusta sēdes protokola Nr.38 22.§ 1. un 3.punktā dotā uzdevuma izpildi, paredzot noteikt, ka ikgadējais speciālās vērtības nekustamā īpašuma nodokļa vajadzībām pieaugums lauku zemēm nepārsniedz 20% no iepriekšējā gadā zemes vienībai aprēķinātās kadastrālās vērtības vai speciālās vērtības,
- tika pieņemts lēmums, ka diskusijas par speciālās vērtības pieauguma procentuālo ierobežojumu jāturpina valsts budžeta likumprojektu izskatīšanā Saeimā uz 2.lasījumu.

Izmaiņas speciālās vērtības noteikšanā ietekmēs nekustamā īpašuma nodokļa ieņēmumu prognozi, attiecīgi atstājot ietekmi uz pašvaldību finanšu izlīdzināšanas aprēķina rezultātiem, tai skaitā, attiecībā uz pārejas periodam piemērojamo ierobežojošo procentuālo rādītāju.

Paldies par uzmanību!